



UPA16/89
26. maj 2016
Aqqaluaq B. Egede

Inuiaqatigiinni naligiinnginneq pillugu inuiaqatigiittut naleqartitat suut tunngavigalugit Nunatta ineriartornissaanik Inatsisartuni oqallisissiatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit)

Inuit ilai aningaaserivinniit aningaasarpassuarnik attartorsinnaatitaapput aningaasaateqarluartuugaluarlutik. Inuiaqatigiinni iseritakinnerit akileraartarnermikkut akileeqataaffigisassaannik. Inuit ilai akissaqarluartut inissianik pisisarput inuiaqatigiit sinnerisa akileeqataaffigisaannik tapiissutitigut aamma akileraarutitigut. Pisuut aamma iluanaarutigilluakkaminnik. Pissakinnerit isorliunerusullu taasakka tamaasa periarfissaqarfingngilaat naammattumik. Allangortoqartariaqarpoq!

Inuiaqatigiinni naligiinnerulernissaq pillugu iliuusissat nutaat pisariaqartippavut. Nunatsinni inuit inuuniarnermikkut sinaakktissanik pilersissimasatsinnik killilersugaavallaalersimapput. Ilaatigut aningaasarsiornikkut inuit pisussaaffiligaanerisa qaffasippallaarnerat inunnet pissakinnerusunut ilungersunarpallaalersimavoq. Pisariaqarpoq nutaamik aaqqissuuseqqinnissarput. Naalakkersuinikkulli iliuusissat ersernerluppallaqaat.

Inuit Ataqatigiit naammagisimaanngeqaarput pissutsit ilungersunartut inatsisiliornikkut suliassaasut naalakkersuinikkut kigaalaarunneqarmata. Naalakkersuinikkut iliuusissat qanoq ittut siunertallu nunatta inuunik qanoq atugassaqartitsiviussanersut naalakkersuinikkut angusassavut ataatsimoorfiunngillat. Tamanna takussutissaavoq naalakkersuinikkut soqutigisat inuit atugarliornerpaat pingaarnerpaajutinngagit ingerlatsisoqartoq.

Naak takussutissat naammattorsuit pigereeraluarivut nunatsinni inuit amerlanerpaartaat aningaasarsiornikkut atugarliorlutik inuuneqartut. Atugarliorneq tunngaveqarpoq sulinermit isertitat akinut pisussaaffiusunut sanilliullugit annikippallaarmata. Akit suli qaffakkiartorput, aningaasanik pilersuisuvut sulisartut ikiliartuinnassasut, akillu qaffakkiartuinnassasut aamma aningaasartuutissavut qaffakkiartuinnassasut.

Naalakkersuisut Siulittaasuat sakkortunerusariaqarpugut. Inuit nunatsinniittut nutarteriffigisariaqarpavut. Inuit atugarissaarnerusariaqarpugut. Aallartittariaqarpugut angusaqartariaqarpugullu. Suliassaq utaqqqissinnaanngilaq inuit pineqarmata. Naalakkersuinikkut siunnerfiit ersarinnerusariaqarpugut, suleqatigiilluta aallartinniarta.

Aningaasarsiornikkut nutarterisariaqarpugut. Akileraartarnikkut nutarterisariaqarpugut. Suliffissat nutaat aningaasarsiorfiunerusut pilersittariaqarpavut. Inuussutissarsiutit allaffissornermut sammiveqanngitsut amerlisarneqartariaqarpugut, aamma nuna imminut aallaaviginerusooq niuernikkut, ilinniartitaanikkut ukiuni aggersuni isertitaqarfiunerulersitsisussanngorlugit nutarterisoqartariaqarpoq. Kaammattuiinnaraluaruttali naalakkersuinikkulli nikeriartoqarani, taava pissutsit allangornaviannngillat.

Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaatai naalackersuinikkut tunngavigisassavut ersersitsisupput inuit nunatsinni naligiinnginnerat annertusiarortoq. Imak annertusiarortigaaq allaat nunanut allanut assersuunniartakkatsinnut sanilliullugu qaffasinnerpaajulluta, aamma qaffasinneruleriartuinnarluta inissisimalersimalluta. Kalaallit Nunaat taamaassanngilaq aaqqissuusseqqinniarta. Inuit nunatsinni atugaat matumani pineqarput. Suliassaq piaarnerpaamik aallartittariaqarparput.

Inuit Ataqtigiit anguniarparput sapinngisamik inuit "naligiimmik" atugassaqtitaanissaat nutarterinikkut anguneqassasoq. Oqaaseq naligiimmik inuuneqarneq tassaannngilaq pisuut atugarliulersillugit pissakinnerusut atugarissaalersinnissaat. Matumani pineqartoq tassaavoq inuit atukkamikkut naligiinnginnerat aaqqinniarlugu pisuut pissakinnerusullu akitigut pisussaaffinik assigiinngisitsilernissaq, imaluunniit akileraartarnikkut pisussaaffit assigiinngilersinnerisigut tamanut oqilisaassinissaq, il.il.

Aaqqissuusineq taamaattoq pitsaaqtissartaqarpoq. Tassalu inuit kikkulluunniit artukkerlugit aaqqissuusinerussanngimmata. Aaqqissuusinerit nutaat tassaassapput inuit kikkulluunniit atugarissaarnerulernissaannik alloriartitsissammata. Taamaaliornikkut nunatsinni pisussutitta nalitunerpaartaat, tassalu nunatta inui, nunatta avataanut nussornerat atugarissaarnermillu ujaasisutut nunatsinni nussornerat akiorneqarsinnaalissagaluarumata.

Atugarissaarnek aningaasarsiornikkuinnaq pinngimmat Inuit Ataqtigiit siunnersuuteqartoq Sara Olsvig isumaqtigaarput. Inuiaqtigiittut naleqartitat suut tunngavigalugit ineriartorniarput? Nunarujussuatsinni siammasissumik nunaqariuseqarnerput, siammasissumik eqqarsartaaseqartillutalu assigiinngisitaartumik naleqartitaqartippaatigut.

Naleqartitat sumiorpaluutinik kulturikkullu ineriartorneq allanngorartoq, nunaqarfittaqarneq, sumiiffinnilu naleqartitat aamma ileqqut inuiaqtigiittut ineriartornitsinni sapanginnaveersaagassatta pingaarnersaraat. Taakkuuppullu maannakkut nunatta inuisa naligiinngippallaamik ineriartortinneqarnerisa navianartorsiortitaat.

Taamaammat pingaaruteqarluinnarpoq nunatsinni inerisaanissaq nutaaq aallartissasoq meeqqat, inuusuttut utoqqaallu sumiiffimmini naleqartitaannik inuillu assigiinngisitaartuunerannik naleqartitaqarneq attattuassallutigu. Atugarissaalernissatsinnut periarfissarpasuaqarput nutaanik, allaffissuarli manna naalackersuinikkut susassaqarfisarpur akilersinnaannginneraaginnavissoq oqarfigeqqaartariaqarparput, akilersinnaasutut isigisavut suunersut. Aamma aaqqissuuseqqissagutta naalackersuisooqtigiit tikkuussisinnaasut, suleqateqarsinnaasut, illua-tungeriinneq aporfiginagu siunnerfilersoqateqallaqqissut pilerseqqaartariaqarpavut.

Tassa ineriartorneq taamaassaaq. Ineriartorneq inuillu naligiinnerulernissaat aammalu nunatsinni inuiattut naleqartitatta ineriartornermi ilaatinneqarnissaat assut pingaaruteqarput. Taamaammat aamma ineriartorneq tamatigut akilersinnaassusermik uuttortaateqarluni suliassaanngitsoq nalunannngilaq. Pingaarnerpaatut siunertaasariaqarpoq nunatsinni ineriartornerput nunap inuinit nukissaliisumik atugarissaartitsisumillu siuarsaasunngortinnissaata angunissaa.

Inuit Ataqtigiit sinnerlugit oqallinnissamik siunnersuuteqartoq Sara Olsvig soqutiginarluinnartumik pingaarutilimmillu siunnersuuteqarmat qutsavigaarput. Pisariaqarpoq isummat, siunnerffiit iliuusissallu aamma maani inersuarmi eeqartorneqartarnissaat. Taamatut paaseqatigiinneq siunnerfeqaqatigiinneq suleqatigiissinnaanerlu qanillattorneqarsinnaapput. Taamaammat aamma Inatsisartut oqaaseqaatissaattut siunnersuut Inuit Ataqtigiinniit isumaqtigalugu taasissaagut.